

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
ЗВО «Університет Короля Данила»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДНУ «Інститут модернізації освіти»

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2024

УДК 372.878

I 57

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XI Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 23 травня 2024 р. / упор. Прокопович Т. Ю. – Рівне: Відок, 2024. – 46с.

Рецензенти:

Сверлюк Я. В., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Кароля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №11 від 31.10.2024р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2024

вибір, тим самим аналізують музику: «музика швидка», «звучить у високому регістрі», «короткі мелодії повторюються», що виглядає як «настирливість» мухи.

Після такого аналізу образу та засобів виразності музики, ми оголошуємо автора і назву твору, пояснюємо учням поняття «п'єса для фортепіано» – жанр невеликого інструментального твору.

За другим прослуховуванням ми пропонуємо учням пограти в рухливу гру «Муха»: уявно малювати рукою у повітрі траєкторію руху мухи, на кожному фразі змінювати руки, а на останній такт – один раз плеснути в долоні.

Для розвитку уяви та творчого мислення можна запропонувати учням:

- вокальну імпровізацію «Муха»: вокалізувати звук «з» за рукою диригента (роль диригента можна змінювати);
- малювання ліній з кольорових траєкторій польоту мухи під фортепіанну п'єсу В. Птушкіна «Настирлива муха».

Вважаємо доречним використати інші програмні п'єси для фортепіано В. Птушкіна. «Сумна розмова» – на уроці музичного мистецтва в першому класі з теми «Звуки і кольори», «Веселий дощик» – з теми «Зустрічаємо весну», «Коломийка» – з теми «У світі музики і барв».

Таким чином, фортепіанна творчість для дітей Володимира Птушкіна заслуговує уваги не тільки викладачів ДМШ, а й для вчителів музичного мистецтва. Його програмні п'єси для фортепіано можуть бути використані для сприймання, аналізу та інтерпретації на уроках мистецтва в початковій школі, тому що його музика розвиває навички емоційно-осмисленого сприймання музики, уяву, стимулює мисленевий процес, рухову діяльність, позитивно впливає на психоемоційний стан дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аристова Л., Чен Н. Мистецтво: підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: УОВЦ «Оріон», 2023. 164 с.
2. Муха А. Композитори України та української діаспори: довідник. Київ: Муз. Україна, 2004. 350 с.
3. Птушкін Володимир Михайлович. Національна спілка композиторів України. URL: <https://composersukraine.org/index.php?id=1511>
4. Фортепіанні твори: навч.-метод. видання «Музична школа». 2016. №7 (93). Київ: ТОВ «Наш формат». 56 с.

Герасимчук Анастасія

ФОРТЕПІАННА ТВОРЧИСТЬ ОЛЕКСАНДРА ЗАХОДЯКІНА: ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

В історію фортепіанної педагогіки яскраву сторінку вписали видатні композитори, які віртуозно володіли інструментом, а свою творчість адресували передусім своїм учням. Завдяки такій універсальній діяльності Роберта Шумана, Ференца Ліста, Фредеріка Шопена, Миколи Лисенка, Віктора Косенка та ін. накопичувався і вдосконалювався фортепіанний педагогічний репертуар. Ця традиція продовжує розвиватися у сьогоденні.

Характерними образами, сучасним арсеналом інтонаційно-ладових і метроритмічних засобів вирізняється фортепіанна музика Олександра Заходякіна, старшого викладача кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету [1]. Значна частина його творів призначена для студентів-піаністів, забезпечуючи гармонійний розвиток художньо-технічних виконавських навичок майбутніх фахівців музичного мистецтва.

Його життя і творчість нерозривно пов'язане з Рівнем. В обласному центрі народився, здобув музичну освіту (закінчив музичне училище та музично-педагогічний факультет педагогічного інституту), побудував професійну кар'єру як концертмейстер, педагог, піаніст-виконавець. Перші композиторські спроби О. Заходякіна – фортепіанні п'єси та аранжування – були призначені для вихованців Рівненського палацу дітей та молоді. Нині Олександр Вікторович Заходякін, член Національної Всеукраїнської музичної спілки, своєю творчістю надихає і мотивує набувати цінний професійний досвід фортепіанного виконавства студентів Рівненського державного гуманітарного університету.

У своєму арсеналі викладач має декілька успішних методів навчання – слово, гра-показ та власна композиторська творчість. Піанізм О. Заходякіна ґрунтується на майстерному поєднанні таких виконавських принципів: дотримання стилістичної точності музичної класики та імпровізаційна розкутість джазу. Це створює передумови для професійного зростання студентів і розкриття їх творчого потенціалу.

Композиторський доробок Олександра Вікторовича Заходякіна включає понад сто творів, серед яких: п'єси для фортепіано, інструментальні ансамблі, пісні на слова українських поетів, транскрипції й аранжування. Продовжуючи романтичні традиції, більшість його композицій мають програмні назви. Насамперед, це фортепіанні твори: «Присвята Б. Евансу», «Берклі», «Емігрант», «Вігерець», «Молитва», Прелюдія сіс моц, «Регтайм», «Вальс спогад», «Ритм блюз». Варто зазначити, що образна конкретика творів сприяє активізації художнього мислення виконавця та суттєво впливає на вирішення звукотембрових та технічних завдань.

Серед характерних рис творчого методу О. Заходякіна – фортепіанна обробка відомих мелодій – народних пісень або творів композиторів минулої епохи. Варто зазначити, що сам автор майстерно володіє прийомами джазової імпровізації. У роботі з популярним музичним матеріалом він використовує колоритну гармонію, пружний ритм, темброву барвистість і елегантну віртуозність. Серед авторських транскрипцій Олександра Заходякіна слід виділити наступні: фортепіанна фантазія на теми Д. Гершвіна, «Посмішка Моцарта», «Чорнобривці», «Ой, на горі козаки», «Ой, у лузі червона калина» та ін. Ці твори збагачують сучасний фортепіанний педагогічний репертуар, розширюючи можливості виховання піаніста на засадах поєднання академічного і джазового виконавства. Цілком правомірно вважати, що Олександр Вікторович розвиває сучасну методіку джазового піанізму, орієнтуючись на «пошуки нових можливостей в гармонійній, ритмофактурній і звуковій царині» [2, с. 105].

Значними є здобутки О. Заходякіна у жанрі інструментального ансамблю. Дуетні композиції «Ближче до джазу», «Карнавал», «Подорож», «Інтермеццо», «Механічна балерина», «Funkі» активно використовуються у навчальній роботі та концертній діяльності здобувачів освіти. Варто зауважити, що педагог постійно залучає студентів до ансамблевого музикування, яке допомагає розвивати музичний слух та вміння працювати в команді.

Підсумовуючи, варто відмітити, що Олександр Вікторович Заходякін у композиторсько-педагогічній діяльності гнучко застосовує сучасні методичні підходи навчання гри на фортепіано, які задовольняють індивідуальні потреби кожного здобувача освіти, стимулюючи його творчий потенціал та мотивуючи до саморозвитку музичному виконавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заходякін Олександр Вікторович <https://rshu.edu.ua/kafedry-if/121-personalii/1643-zakhodiakin-oleksandr-viktorovich>
2. Полянський В. А. Джазовий піанізм у контексті стильових тенденцій фортепіанного виконавства ХХ ст. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2016. № 1. С. 40-45.

Ільїн Єлизавета

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: РЕАЛІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У сучасному інформаційному суспільстві наявність лише знань та навичок не є достатньою умовою для досягнення успіху. Сучасний фахівець має володіти знаннями, ефективно застосовуючи їх на практиці та адаптуючи до конкретних ситуацій, що виникають у професійній діяльності. Отож знання виступають основою для формування професійної компетентності, яка є складним інтегрованим утворенням – сукупністю знань, умінь, навичок, мотивації та готовності здійснення результативної фахової діяльності [3].

Відповідно до потреб сьогодення освітня сфера України орієнтована на впровадження компетентісного підходу у підготовку майбутніх фахівців. У сфері мистецької освіти це питання набуло комплексного наукового вивчення. Праці О. Олексюк, С. Румянцевої, С. Світайло, Н. Цюлюпи та ін. висвітлюють різноаспектний теоретичний вимір дослідження професійної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва. Разом з тим, на даний час у вищих навчальних закладах України накопичений чималий практичний досвід підготовки фахівців у цій сфері.

У цьому аспекті вартим уваги та вивчення є досвід підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва у Рівненському державному гуманітарному університеті. Згідно нормативним документам проектною групою, створеною з числа провідних науково-педагогічних працівників навчального закладу, розроблено Освітньо-професійні програми у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» першого («бакалавр») [1] і другого («магістр») рівнів вищої освіти [2]. Профіль програми відображає реалізацію компетентісного підходу, зокрема, конкретизованого у переліку інтегральних, загальних і фахових компетенцій, які повинні сформуватися у особи в процесі навчальної діяльності за цією програмою.